

Morten Lange: Som det fremgår, er dette ikke den store og grundlæggende debat om vort forhold til udviklingslandene. Der er, så vidt jeg erindrer det, bebudet en redegørelse om UNCTAD-forhandlingerne, og den vil måske danne et bedre grundlag for en sådan mere alsidig debat end dette i ord og sådan set også i indhold forholdsvis beskedne lovforslag.

Der er dog anledning til at sige noget om et par punkter i forbindelse med lovforslaget. Man ser naturligvis for det første i bemærkningerne til lovforslaget optrykt hele listen over låntagerne, og det er ret så blandet en gruppe. Det fremgår dog med tydelighed, at det er Indien, der især har benyttet sig af denne metode — et stort land med meget betydelige investeringsbehov og med en efter u-landsforhold særdeles brugbar styreform. Jeg synes, det er meget væsentligt, at man i Indien har samlet betydelige investeringer, og jeg håber, man har et godt og samlet overblik over, hvorledes denne vor største lånepost er fordelt. Jeg skal ellers ikke sige meget om fordelingen de forskellige lande imellem; det kunne man naturligvis let kommentere ud fra sin mere eller mindre venlige indstilling til en række lande. Men jeg synes, det er ganske interessant at se, hvor alsidigt sammensat gruppen er.

Derimod har jeg stadig væk en række betænkeligheder over for låneformen. Jeg er enig med den radikale ordfører i, at vi egentlig burde overveje, om långivning er noget særlig fornuftigt. Lån har jo den kedelige egenskab, at de skal betales tilbage, forrentes og alt muligt andet. Jeg ved meget vel, at betingelserne for tilbagebetaling og renter er sat så passende lavt, at det ser meget uskyldigt ud; men min fornemmelse er, at der alligevel er en tendens i u-landsbistanden til, at alle disse mange låneordninger før eller senere bliver noget af en møllesten om halsen på de gode låntagere. Hvis enden på det bliver — og det forudsiger jeg såmænd i mange tilfælde — at vi bliver nødt til at eftergive eller udskyde lånene, synes jeg ærlig talt, vi stod renere ved at sige: „Kære venner, dette er en støtte, og den kan I få inden for en nærmere afstukket aftale om, hvad pengene skal bruges til“. Jeg indrømmer, at det selvfølgelig ville se kønnerer ud på det danske statsregnskab, om vi havde penge til gode; men det gælder ikke,

hvis det er penge, vi ikke regner med at få ind. Jeg er slet ikke sikker på, at det er særlig klogt at opretholde låneprincippet, og jeg er først og fremmest slet ikke sikker på, at det er særlig realistisk; det smager for mig en hel del af enten en formssag eller også en fejl.

Det andet, der er grund til at knytte bemærkninger til, er spørgsmålet om, i hvor høj udstrækning dette i realiteten er eller har som et væsentligt formål at være en hjælp til dansk industri. Der er selvfølgelig al god grund til at støtte dansk industri, det gør vi på så talrige måder i forvejen; men hvis det skal gøres under påskud af, at vi hjælper nogle andre, kommer vi i en vanskelig dobbeltposition. Jeg tror, det er en af de ting, vi må følge med stor omhu. Jeg ved, man i Norge er blevet noget bekymret over noget af den støtte i form af udviklingslån, man har givet, idet man synes, at forbindelsen tilbage til visse industrier og firmaer er lidt for kort og lidt for nem. Jeg tror, det ville hjælpe adskilligt på det, hvis vi i reglerne for danske lån åbnede en væsentlig større mulighed for, at modtageren selv kunne finde ud af, hvor han ville have sine leverancer fra. Der var ikke noget i vejen for, at vi i forbindelse med låneforslagene også lod fremsende brugbare og passende tilbud, så de i hvert fald forelå fra dansk side, men uden nogen pligt til nødvendigvis at tage de tilbud, der fulgte med lånetilsagnet. Jeg synes, det ville være fornuftigt, det ville stille u-landene bedre og rimeligere, og så kunne vi i endnu højere grad koncentrere os om, at de tilbud, der kom frem, ikke alene var økonomisk gode tilbud, men også indeholdt noget, som i sig selv var en hjælp, nemlig et gennemtænkt projekt og ikke blot en eller anden støttesum.

Jeg tror, at et gennemtænkt projekt i mange tilfælde er en udmærket u-lands-hjælp, og kunne vi kæde de to ting sammen, er jeg ikke så forfærdelig meget i tvivl om, at pengene i mange tilfælde vel også ville blive anvendt til køb af danske varer, og det har vi naturligvis ikke noget principielt imod. Det skal kun være i sådanne tilfælde, hvor tilbuddet fra vor side er i hvert fald lige så godt og helst bedre end andre.

Vi hører hyppigt herinde spørgsmålet om levnedsmiddelhjælpen bragt frem. Det er nu nok et af de punkter, hvor man må appellere